

Att besöka Norra Kvills nationalpark

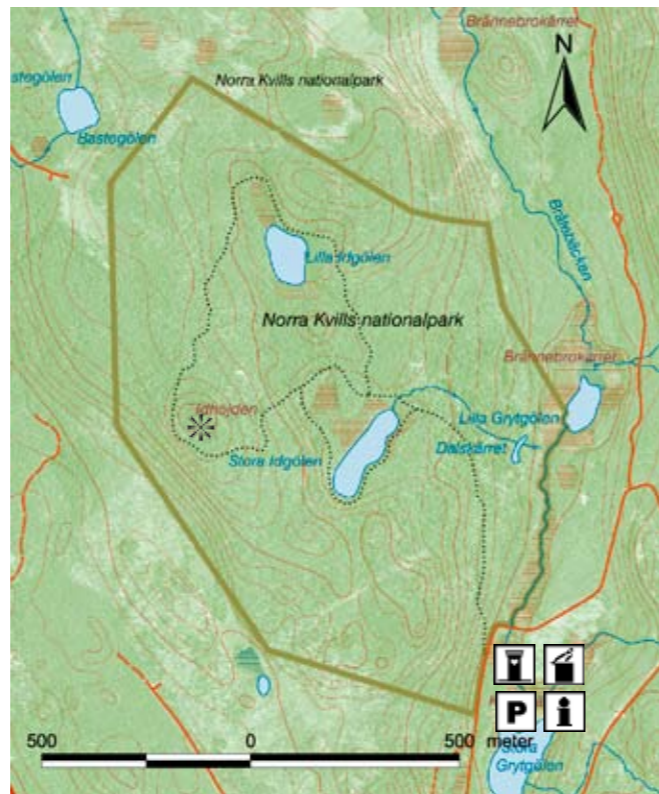
Nationalparken ligger ca 19 km nordväst om Vimmerby, nära vägen mellan Vimmerby och Norra Vi. Sju km söder om Ydrefors finns en skyltad väg i nordostlig riktning. Två km in på denna finns en parkeringsplats vid Stora Grytgölen. Här ifrån leder en vandringsled (ej handikappanpassad) in i parken. Vid parkeringen finns informationstavla, toalett, bord och bänkar.

Kartorna är godkända från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 2006-05-19.

Fakta om nationalparken

Nationalparken bildades 1927 och omfattade då ett kärnområde om 27 ha. 1994 utvidgades den till 114 ha. Parken sköts enligt en skötselplan som i stort innebär att hela området ska få utvecklas fritt mot urskog. Staten äger marken genom Naturvårdsverket.

Tänk på följande i nationalparken!

- Du får inte skada växtligheten. Det gäller även döda träd. Det är förbjudet att bryta kvistar eller plocka och gräva upp växter.
- Djuren är skyddade och Du får därför inte medvetet störa djurlivet. Exempelvis får Du inte samla insekter eller andra djur.
- Hund måste hållas i koppel.
- Du får inte jaga eller fiska.
- Det är inte tillåtet att tälta eller göra upp eld.

Fullständiga föreskrifter för besökare finns angivna på en informationstavla vid nationalparken och på Naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se

Knärot (*Goodyera repens*) är en karaktärsart i Norra Kvill.

Syftet med Sveriges nationalparker är att bevara större områden i deras naturliga tillstånd för forskning- och friluftssändamål. De skall göras tillgängliga för allmänheten utan att deras ursprungliga karaktär går förlorad.

Ytterligare information

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 KALMAR
0480-820 00
www.lansstyrelsen.se/kalmar

Produktion: Länsstyrelsen i Kalmar län. **Layout:** Henrik Karlsson.
Text: Claes Enger, Henrik Karlsson (revidering). **Foto:** Henrik Karlsson, Alf Linderheim/N - Naturfotograferna (sparvuggla).
Illustration: Peter Larsson
[7 000 ex]. [xxxxxxxxx], [200810].

Länsstyrelsen
Kalmar län

NATIONALPARK I KALMAR LÄN

Norra Kvill

Norra Kvill – en sydsvensk barrnatskog

Omkullfallna träd, väldiga mossbeklädda stenblock och trolska tjärnar ger Norra Kvill karaktären av naturskog. Norra Kvill är något så ovanligt som en väl bevarad gammelskog på det småländska höglandet.

Det småländska höglandet är småkuperat. Landskapstypen kallas bergkullterräng och Norra Kvill omfattar ett berg i detta landskap. Höjdryggen sluttar brant ned mot den största av Norra Kvills två sjöar – Stora Idgölen. Den näckrosklädda tjärnen har även kallats Trollsjön och ligger som ett blänkande öga mitt i parken.

Högsta punkten av berget kallas Idhöjden och den når 45 m över sjöns yta. Höjden över havet är uppemot 230 m. Utsikten från Idhöjden är magnifik. Lilla Idgölen ligger nordost om höjden och ligger i den del av nationalparken där spår av det tidigare skogsbruket fortfarande kan skönjas.

Berggrunden består av smålandsgranit och det lösa jordtäcket utgörs av urbergsmorän. Påfallande är den stora mängden stenblock som på vissa ställen bildar sammanhängande blockfält. Förkastningssprickor har gett upphov till den brant kuperade terrängen.

Gamla tallar och storvuxna granar

Södra Sverige präglas av kulturlandskap. Här finns ingen helt orörd skog men i kärnan av Norra Kvill har inga avverkningar gjorts de senaste 150 åren. Skogen får därför alltmer karaktären av naturskog. Omkring åttio procent av nationalparkens träd är tallar och många av dessa är över 350 år gamla. Tallen vandrade in i Sydsverige för 8 000-9 000 år sedan då den senaste inlandsisen drog sig tillbaka.

Granen föredrar de fuktigare sänkorna och är vanligen yngre men mer storvuxen än tallen. Här finns granjättar som mäter 2,5 meter i omkrets och är 35 meter höga. Under granarna utbreder sig ofta mjukt svällande mattor med mossor som växer både på stenblocken och på marken. Granskog med blåbärsris påträffas oftare i de lägre och fuktigare partierna. Bäckravinen i parkens sydöstra del är frodig. Där växer lövträd som alm, lind och ek och buskar som hägg, hassel, hallon och olvon.

Branden är skogens egen förnygringsmetod

Förr var branden skogens normala förnygringsmetod. Skogen i nationalparken har formats av otaliga bränder genom århundradena, både spontant uppkomna och genom mänsklig påverkan. I dag är det över hundra år sedan det senast brann i Norra Kvill. Då eldhärjades ett mindre område i nordväst. Där står det idag självsädd 100-årig tallskog. Ett stort antal tallar i den övriga skogen bär spår av skogsbränder som härjat för länge sedan. Spåren syns ofta nere vid foten av stammen, där barken vallat in brandskadan. Detta kallas för brandljud. I parkens västra del finns tallstubbar som bär spår av upp till sex bränder.

Månghundraårig tall med brandljud efter sammanlagt åtta skogsbränder. Brandljud kallas de sår som uppkommer i barken efter skogsbrand.

Tallen är med sin tjocka bark anpassad till att klara bränder. Idag när stora delar av nationalparken inte brunnit på länge, får tallen allt svårare att hävda sig gentemot granen. Granen förnygrar sig bättre än tallen då träden står tätt och ljuset har svårt att nå marken. På sikt kommer därför andelen gran i skogen att öka på bekostnad av tallen, om inga nya bränder bryter ut.

Sparvuggla (Glaucidium passerinum)

Från spettar och oxer till häxört och viol

Djurlivet är typiskt för ett barrskogsområde av detta slag. Älg, rådjur, räv och hare finns i området, även mård har setts. I sjöarna brukar ibland knipa och gräsand förekomma. De vanligaste fåglarna i skogen är bofink, kungsfågel och rödhake. Andra fåglar som förekommer är bland annat sparvuggla, spillkråka och trädkrypare. Insektsfaunan är ovanligt rik och speglar dessutom den gradvisa övergången från eldpåverkad tallskog mot orörd granskog som ständigt pågår i Norra Kvill. Här finns t ex svartoxe som är en skalbagge som trivs i gammal, orörd barrskog och reliktböck som trivs i barken på solbelysta, grova tallar.

Svartoxe (Ceruchus chrysomelinus)

Mosippan (Pulsatilla vernalis) är en art som gynnas av skogsbränder.

För att vara ett barrskogsområde är floran förvånansvärt rik. Drygt 200 mossor, 100 lavar och drygt 200 arter högre växter har påträffats. I granbestånden kan mer krävande örter som vårärt, blåsippan, lundviol och underviol finnas. Karaktärsarter här är björkpyrola och knärot. I sumpskogen nordväst om Stora Idgölen växer bl a missne, topplösa och kärrviol samt nordliga växter som skogsstjärnblomma och repstarr. På vattenytan breder blad av näckrosor och gäddnate ut sig. I bäckravinen växer det sällsynta gräset skogssvingel och dvärghäxört. I den karga tallskogen på höjden växer den ovanliga mosippan. Markvegetationen domineras här annars av ljung och mjölon.

Naturskogen är viktig

Naturskogen är en mycket variationsrik miljö. Här finns träd i alla åldrar intill varandra. Det är gott om död ved i olika stadier av nedbrytning. En skog som fått utvecklas fritt utan människans påverkan hyser framför allt ett rikare djurliv än de skogar som sköts för att producera virke. Många arter är anpassade till en orörd miljö och de blir allt mer sällsynta i takt med att urskogarna blir ovanligare. Det gäller exempelvis vedlevande insekter och hålbbyggande fåglar. Naturskogen är även viktig för forskningen, här kan vi studera hur olika träd förnygrar sig, konkurrerar och avlöser varandra i ett naturligt sammanhang. I södra Sverige finns idag bara fragment av naturskog kvar.